

Sobota

Uredništvo in upravništvo Kranj, Bleiweisova 7 — Ček rač. št. 17.497 — Rokopisi se ne vračajo
Izhaja vsako soboto — Naročnina meseč. din 4.—, četrtlet. din 12.—, pollet. din 23.—, letolet. din 45.— — Inserati po tarifi

LETO II.

KRANJ, 9. JULIJA 1938

ŠTEV. 28. A.

USTAVA KRALJEVINE
JUGOSLAVIJE

§ 4. Državljanstvo je v kraljevini eno. VSI DRŽAVLJANI SO PRED ZAKONOM ENAKI. Vsi uživajo enako zaščito oblastev.

ZAKON O TISKU

§ 1. Tisk je svoboden. Svoboda tiska sestoji iz tega, da se neovirano izražajo misli v novinah ali drugih tiskanih predmetih...

Vprašanje Sudetov

Pogajanja s Heinleinom

Razprave in pogajanja za narodnostni statut v ČSR, vodena s toliko potrpežljivostjo in obzirnostjo od češke strani, je spet na isti točki, kot pred mesec dni. Sudetski poslanec Kundt je izjavil pred kratkim, da so znane karlovarske točke minimalne zahteve čeških Nemcev. Teh 13 točk pa je nesprijemljivih za češkoslovaško vlado in narod, ker pomenijo razbitje države. Vlada je ponudila henleinovcem avtonomijo, ki pa so jo odklonili. Najmanj kar hočejo, je federacija. V vsem času hodijo Henlein in njegovi „Gauleiterji“ po na-

vodila v Berchtesgaden, Berlin in na Dunaj. Henleinovi oboroženi redarji izvajajo teror nad Nemci v sudetskem področju, ki niso za hitlerizem. Sudetska industrija, ki je steber henleinovske akcije, noče sodelovati pri državni obrambi. Henleinovci ne marajo — kot izgleda — sporazuma, ampak hočejo pridobiti na času ter pripraviti „veliki trenotek“, ki ga je izbral njihov pokrovitelj. Toda češkoslovaški narod pravi, da se bodo zmotili v računih, kot so se letos že večkrat.

... in priprave za obrambo

Najboljše jamstvo za pogajanja je resna in intenzivna priprava na obrambo. V mestih se gradijo zakloni pred letalskimi napadi, vsa meja se utrjuje še dalje, v gradnji je več aerodromov, itd., itd.

Za kritje povečanih izdatkov za obrambo je bila začeta akcija za

prostovoljne darove. V prvih par tednih je 66.000 darovalcev zbralo preko 100 milijonov Kč. Zbirka je dosegla že 250 milijonov Kč, ker se je pričela odzivati tudi industrija.

„Vsi smo na eni ladji“, ta izrek Masarya je vodilo vseh slojev in razredov v državi.

Kam vodi „realna politika dejstev“

Novi politični izraz „realna politika dejstev“ pomeni, da gotovi krogi v zapadnih državah, ki jih vodi angleški predsednik vlade Chamberlain puščajo proste roke napadalcem. Priznanje zasedbe Abesinije, Avstrije in Španije, „preureditev“ Srednje Evrope, proste roke na Sredozemskem morju, pravico do rovarjenja v vseh državah — to je „realna politika dejstev“. Vse male države so jo morale sprejeti, tudi v društvu narodov je zmagala. Mir je treba vzdržati za vsako ceno, pravijo reakcionarji na Angleškem. Tisk v Berlinu in Rimu jim navdušeno pritrjuje.

Ta politika se utemeljuje s trditvijo, da je sedanje stanje za nekatere države nevzdržno in da temelji na versajskih pogodbah, ki ne odgovarjajo več času. Tem državam je treba dati zraka. In ta „zrak“ predstavlja zbrisanje cele vrste držav z zemljevida. Angleži torej „žrtvujejo“ male narode in države za to, da ne bi bilo treba dati svojih kolonij. Zakon — pravijo — to je lepo, ali zakon ni vedno sinonim pravice. In pri tem mislijo na pravico pesti. Nemčije ne moremo pustiti v siromaštvu, — pravijo dalje; drugače bo še bolj nevarna in sovražna. Društvo narodov se ne sme pretvoriti v ideološki blok (t. j. blok demokracije in miru), ampak mu je treba povečati vpliv na drugi način. Ti politiki nikjer ne postavljajo meje: do tu — sicer bo vojna. Vedno so pripravljeni barantati. Pravijo, da tvorijo vez med obema stranmi, med napadalnimi in mirovnimi državami. So v pravem smislu besede mešetarji. Chamberlainova politika je politika odprtih vrat za napadalce, ki izvrstno služijo reakcionarnim in napadalnim državam. Angleškim lordom uspeva na ta način krotiti male narode, ki zahtevajo pravico do obstoja. Doma s tem tlačijo javno mnenje, ki je proti njim. Zatirajo zahteve delovnih razredov v zapadnih državah. Oni se znajo vedno sporazumeti, saj imajo skupne interese: izkoriščanje podvrženih narodov in razredov.

Kam vodi taka politika? Predvsem k izolaciji Anglije. Naj Anglija še toliko služi fašističnim državam, na-

zadnje je le ona in njene kolonije cilj osvajalcev. Demokratske sile, to je Francija, Amerika in male države pa take politike ne morejo sprejeti. Anglija se oborožuje, toda ne zato, da brani mir, ampak da brani sebe. Pozabila je na resnico, da je mir nedeljiv.

Kolektivna varnost je edina politika, ki more uspešno braniti mir. „Rusija dela za angleške interese, ker podpira Kitajsko“, — pravi Winston Churchill, eden od konzervativcev, ki je proti politiki Chamberlaina. Amerika izjavlja, da smatra Kellogov pakt o mirnem poravnanju sporov za obvezen. Francija ve, da so njene meje na Češkem, zato je vedno odločna, da mobilizira v slučaju napada. Ne prestopajo gromadenje orožja in neprestano popuščanje, ampak skupen, odločen nastop in pripravljenost braniti mir — to more ustaviti napadalce. Ne podeljevanje posojil, ampak gospodarski bojkot napadalca more ustaviti vojno. Saj v napadalnih državah narodi niso zadovoljni in bodo že znali izbežiti se osovraženih režimov, brez vojne in brez tuje intervencije.

Potem bo mir res rešen!

„Slovenec“ in Agenzia Stefani

Udeležbo na Henleinovem zborovanju v Komotovu, ki se je vršilo preteklo nedeljo, je ves povprečen hitlerjanski tisk cenil na 60.000 ljudi, najbolj zagrizeno hitlerjansko časopisje je pisalo o 100.000 udeležencih, ljubljanski „Slovenec“ pa je v smislu resnice in pravice in teden dni stare ljubezni do Čehov poročal dne 5. julija t. l. v št. 151 na strani 2, kolona 3. zgoraj, da se je tega shoda udeležilo okrog 200.000 ljudi in navedel obenem vir: Praga, 4. julija. A. A. (Stefani). Što se babi htelo, to se babi snilo!

OKRAJNO GLAVARST. V KRANJU je z odločbo Pov. No. 490/1 z dne 1. julija 1938, prepovedalo razširjenje in prodajanje „Sobote“ št. 27 od 2. julija 1938, vsled česar smo morali postreči s št. 27A, kar naj blagovolijo naši čitatelji upoštevati.

Občni zbor Branibora

Občni zbor podružnice „Branibor“ v Kranju se je vršil 29. junija ob prav lepi udeležbi članstva, katerega jedro so tvorili naši emigranti. Po otvoritvenih formalnostih je predsednik g. dr. Dolar podal kratko poročilo, v katerem je zlasti povdaril pomen narodno-obrambnih organizacij v teh težkih časih ko je naš narod na svojih lastnih tleh prav resno ogrožen. Glejmo, da svoje svobode ne napravimo brezbržno; saj si niti krikniti ne upamo takrat, ko si pred našimi očmi in v zasmeh celi Evropi nekdo enostavno prilasti del našega malega naroda. Čuden je evropski človek, ki ustvarja posebne parke za divjo zver, da jo obrani pred moralnim orožjem sočloveka, ne najde pa dovolj izrazitih in močnih zagovornikov, da bi ohranil male samonikle, kulturne narode pred amalgamiranjem s tujim življenjem. Mali narodi bi morali tvoriti izravnalno vez med velikimi, da se nasprotja izgleda, ne pa menice, da se z njo med-

sebojni računi poravnava. Kam plovemo? Rešen bo narodno-obrambni problem, ko se bo vsak pripadnik malega naroda zavedal iste pravice do samostojnega in kulturnega življenja kakor si jo lasti član tega ali onega velikega naroda.

Naše geslo ostane: Za vse enaka pravica, nobenih predpravil! Če bo naša duša s tako devizo neustrašeno prepojena, bo tudi našemu življenju vsepovsod zasijala zlata svoboda, kajti duš, plemenitih in značajnih, se ne more krasti!!!

Ko so bila podana vsa ostala poročila ter je odbor sprejel soglasno razrešnico je bil izvoljen nekoliko spremenjeni odbor z gg. dr. Dolarjem in dr. Jarcem na čelu. Pri slučajnostih so bili sprejeti važni predlogi za žalostne jesenske spominske dneve, končno pa se je razpravljalo o internih zadevah podružnice, v kateri je dovolj prostora za vsakega zavednega Slovenca!

Francozi v Št. Vidu nad Ljubljano

Francozi, ki so prišli na mednarodni fantovski tabor so stanovali pri nas v Št. Vidu v škofovih zavodih. Ker je bilo mnogo možnosti, da smo prišli z njimi v dotiko, smo to možnost sevedo precej izrabili. Izrabili tako, da smo jih obsipali z najrazličnejšimi vprašanji o njihovi domovini, njihovem življenju itd.

Večina Francozov je bila iz pariških predmestij, nekateri pa iz Alzacije pa tudi iz drugih krajev Francije. Pripovedovali so nam o svoji poti skozi neko državo in niso mogli razumeti sprejema v tej državi. Oblasti te države so jih namreč precej nevljudno zaustavile in jih vse natančno popisale. Kdor je imel kakšne stvari ovite v francoske katoliške časopise, ki so v tisti državi prepovedani, je moral ta ovitek izročiti oblastem itd. Vsa ta obmejna preiskava je trajala skoraj tri ure.

Alzačani, ki so tik ob nemški meji, so vedeli mnogo povedati o razmerah preko meje. In čeprav je večina Francozov povdarjala svojo katoliško opredelitev, so vendarle vsi brez izjeme najostreje obsojali nedemokratske režime v nekaterih drugih državah.

Povedali so, da sme v Franciji govoriti vsak kar se mu zdi pravilno. Bajje pri njih nastopajo na istem shodu katoliki in socialisti in celo — sam Bog nas varuj! — komunisti. Srednji delavci zaslužijo v Alzaciji 1000 frankov mesečno, življenje pa ni nič dražje kot je pzri nas. Delajo samo 5 dni ali 40 ur tedensko in imajo plačane dopuste.

Komaj smo jim verjeli vse to, toda morali smo jim verjeti, ker so sami rekli, da niso v ljudski fronti in torej niso govorili o vseh stvareh zato, da bi agitirali za ljudsko fronto.

Domače vesti

Zasedanje davčnega odbora

Davčni predlogi za pridobnino in davek na poslovni promet so na kranjski občini in v vseh občinah, ki spadajo pod davčno upravo, Kranj že od ponedeljka 4. t. m. razgrnjeni za javni vpogled.

Zasedanje davčnega odbora se prične 20. julija t. l. in sicer po sledečem vrstnem redu: **industrijska podjetja** se bo obravnavalo dne 20. julija, **trgovska in sorodna** od 20. do 27. julija, **gostinske obrate** 28. in 29. julija, **obrtnike** 30. julija in 2. ter 3. avgusta, **proste poklice** pa 4. avgusta. Točen datum si lahko vsakdo ogleda v pisarni tiste občine, pod katero spada.

Med zasedanjem davčnega odbora ima vsak ocenjenec pravico, da previsok predlog na dan zasedanja pred davčnim odborom osebno izpodbija. Zato svetujemo vsem prizadetim, da se obrnejo po vsa potrebna pojasnila na svoja združenja (trgovska, obrtniška, gostinska itd.), ki poznajo celoten postopek in tako lažje svetujejo članom, kako naj pred davčnim odborom nastopajo.

Po zasedanju davčnega odbora dobi vsak zavezanec od davčne uprave

takozvano „Obvestilo“, v katerem se mu sporoča višina čistega dobička, katero je določil davčni odbor. 30 dni po sprejemu tega „Obvestila“ se lahko vložijo pritožba proti tej oceni na „Reklamacijski odbor pri dravski finančni direkciji“ v Ljubljani, ki pa se vlaga pri Davčni upravi v Kranju in mora biti kolekovana s 30 dinarji.

Vse davčne zavezanec opozarjamo, da se točno informirajo o vrstnem redu pri zasedanju davčnih odborov in da ne zamujajo rokov, ker bo sicer vsaka še tako resnična in skrbno izdelana pritožba — brezuspešna!

PLAČUJTE REDNO NAROČNINO! Ker imamo poleg rednih izdatkov stalno tudi visoke izredne, katerih izvor pa leži izven omočja naše uprave, zato prosimo vse prijatelje „Sobote“, da nas s PRIDOBIVANJEM NOVIH NAROČNIKOV, Z REDNIM PLAČEVANJEM NAROČNINE IN S PRIDNIM DOPISOVANJEM vsak po svojih močeh podpirajo. Zahtevajte „Soboto“ v vseh javnih lokilih ter jo priporočajte ob vsaki priliki svojim prijateljem in znancem!

BERITE „SOBOTO“!

Marmelade in želeji

10
MINUTAH

Opekta

Navaden zavojček za približno 1 kg marmelade, cena Din 4.—

KLETARSKO DRUŠTVO ORMOŽ

JE OTVORILO V PREDOSLJAH 44 PRI KRANJU
SVOJO PODRUŽNICO
KJER IMA STALNO NA ZALOGI IZBORNA

PRISTNA ŠTAJERSKA VINA
VSEH VRST

PRODAJA SAMO NA DEBELO

Inserirajte v „Soboti“

MALI OGLASI

Vsaka beseda Din 1.—; Iskanje služb in mali oglasi soc. značaja vsaka beseda 50 para; prve tri besede debeleje tiskane. Uprava „Sobote“ Kranj, Bleiweisova 7

Sprejem učenko

Iz mesta ali okolice v špicerijsko trgovino; istolam ljudi služinjo, ki zna nekoliko kuhati. Pismene ponudbe pod šifro „Služba v Kranju“.

Stanovanje

Išče mirna stranka brez otrok v Kranju po možnosti v sredini mesta z dvema ali tremi sobami za prvi avgust. Ponudbe na upravo.

Kuharico

ki opravlja tudi vsa gospodinjstva dela sprejem takoj. Naslov v upravi „Sobote“.

Delo na dom dobite

lahko brez kakave znanja. Pošljite Vaš naslov upravi „Sobote“ s pripombo, če imate tudi šivalni stroj ali ne.

Proda se

kompleten štedilnik pri Krulc, Klanc 35.

Kupite pri trdkah, ki inserirajo v „Soboti“!

SOBO-ČRKOSLIKAR, PLESKAR IN LIČAR
GREBENŠEK JOSIP

je otvoril

novu specijalno trgovino

barv - lakov - čopičev

v KRANJU

VIDOVDANSKA CESTA 6 (v hiši tiskarne „Sava“)

in se priporoča za vsa v stroko spadajoča dela ter nakup vseh potrebščin po zmernih cenah!

KOLESA

z enoletnim jamstvom

Cene koles sem **znižal**, obenem pa je vsak kupec **zavarovan za 20.000 din.**

Jako važno!!!

Samo prvovrstnih znamk se dobijo pri trdkah

IGNAC MAJNIK

KRANJ
GLAVNI TRG

Razglas. Vpisovanje v meščansko šolo v Kranju se bo vršilo v soboto, dne 9. julija 1938. od 9. do 10. ure v pisarni Ijušške šole. Otroci naj se zglase v spremstvu staršev, oziroma njihovih namestnikov. Izkazati se morajo z zadnjim šolskim izprijčevalom. Občina Kranj

Pregled vseh motornih vozil, ki služijo javnemu prometu (avtobusov in avtotaksijev) se bo vršil za drugo polletje 1938 dne 12. julija 1938. ob pol 9. do pol 11. ure v Kranju pred mestno hišo. Ob tej priliki se bodo pregledala še vsa za leto 1938 nepregledana motorna vozila, ki se uporabljajo za zasebno rabo ali prevoz tovorov.

Zobni atelje Franc Holchaker
drž. izpr. dentist

naznanja, da v poletnem času v sobotah ne ordinira.

Vsi posestniki orožja in orožnih listov se opozarjajo, da v smislu pravilnika o proračunu dravske banovine za leto 1938/39, § 85, plačajo pri sreskem načelstvu v Kranju banovinsko takso za leto 1938. Proti zamudnikom se bo postopalo izvršilnim potom. Sreski načelnik

Moto-klub Ilirija priredi zadnjo nedeljo julija 1. gorsko dirko na Jezerski vrh. Zmagovalci dobe prav lepe nagrade. Izvedenci so si progo že ogledali ter jo smatrajo za prikladno, toda tudi težko, tako da bo ta dirka prav zanimiva. Vsa pripravljala dela so že v teku. S to prireditvijo bo tudi letovišče Jezersko mnogo pridobilo, saj bo lahko nudilo svojim gostom prvovrsten športni užitek.

Tako je prav! Restavracija in kavarna v Narodnem domu je odpovedala vse nemške časopise, mesto teh pa naročila češke in naše ilustracije ter časopise. V nemškem jeziku je gostom na razpolago le še „Prager Presse“, ki pa zelo objektivno motri in komentira vse svetovne dogodke. Posnemajmo!

Stopnice pri Zdravstvenem domu dobijo vednarle ročne držaje. Najprej se je moralo nekaj ljudi precej pobiti, nato je morala začeti zabavljati še „Sobota“ in končno se je naša občinska uprava le odločila, da napravi te prepotrebne držaje, za kar

ji bodo gotovo vsi, ki uporabljajo te stopnice, posebno v zimskem času zelo hvaležni. Obenem si dovolimo opozoriti gospoda župana, da so žični držaji na roženskem klancu tudi že davno doslužili in da se je par ljudi pri oprijemanju teh držajev, ker so posamezne žice popokale, že občutno ranilo v roke. Zato prosimo, da se tudi ta nedostatek čimprej, na vsak način pa še pred zimo, odpravi.

CROBATH KRANJ

MODA ZA POLETJE

DELENI, SVILE, NOGAVICE, MOŠKO PERILO, KAMGARNI

Solidni vir za vsakogar!

Novi leseni most čez Kokro je že dobil nove mostnice, ki zglejajo še dokaj solidno. Kakor je znano, so bila oddana gradbena dela pri mostu brez mostnic in brez tudi šele sedaj dodelanega vhodnega portala. Vsa ta dela so bila naknadno poverjena istemu tesarskemu mojstru Kavki in bodo stala občino novih 20.000 dinarjev. Po našem mnenju je ta izdatek čisto odveč, če bi se pri prvotni licitaciji vsi gradbeni pogoji in vsa dela malo točneje določila.

Hotel Stara pošta, Kranj

Vsak večer vrtni koncert s plesom! Žive postrvi in raki se dobe stalno

Soboslikar, ličar in pleskar Grebenšek Josip je otvoril v Kranju, Vidovdanska cesta 6 (hiša tiskarne „Sava“), novo specijalno trgovino barv, lakov in čopičev.

Podjeten Dalmatincec je razstavil ta teden na Glavnem trgu orjaško morsko lisico (saj tako jo je krstil) in pobiral za ogled iste prostovoljne prispevke. Riba je razširjala precej neprenosljiv smrad „kšefta“ pa iznajdljivi Dalmatincec v Kranju gotovo ni naredil, ker smo pri nas posebno zadnja leta vajeni še vse kar hujših duhov.

STRUZEVO

V **nedeljo 10. julija** popoldne se vrši pri Slavcu v Struževem velika delavska veselica, katero priredita del. kulturno društvo „Vzajemnost“ in „Zveza stavbinskih delavcev v Kranju.“ Napoveduje se godba, ples, ribolov, pečeni koštrunčki in še mnogo drugih dobrot. Vsi prijatelji neprisljane domače zabave najvljudneje vabljeni.

CERKLJE

Tudi **cerkljanska godba** je bila na fantovskem kongresu v Ljubljani, a naši godbarji so bili toliko pametni, da niso hoteli iti drugače, kakor da so jim plačali vožnjo in še 500 din za hrano.

Občina v Cerkljah ni hotela dati obrtniškega društvu dovoljenja za ples na veselici.

Cerkljanski gospod župnik Janez Crnivec je odtrgal v gostilni pri Petrovcu dvakrat letak raz stene, s katerim je obrtniško društvo vabilo na veselico. Res velika strpnost!

ŠKOFJA LOKA

V **nedeljo vsi v Škofjo Loko**, kjer priredi naše Sokolsko društvo na letnem telovadišču v Pušlatu ob pol 16. uri svoj telovadni nastop. Po nastopu bo velika zabava v Sokolskem domu.

Katera nesrečna misel je vodila fiste, ki so postavljali klopi ob poti na pokopališče? Saj so tako visoke, da manj kot 180 cm visok človek na njih ne more udobno sedeti, ker dobi naslonjalo za tilnik. In čemu kar štiri klopi na enem mestu?

Tujsko-prometno društvo že nekaj let z vneto deluje za povzdigo tujškega prometa v našem mestu. Iz daja lične prospekte in jih s številnimi informacijami razpošilja tu- in inozemskim potovalnim pisarnam. Sadovi tega dela se jasno kažejo: vsako leto prihihi več letoviščarjev. Letos sonajzgodnejši že dospeli, obeta pa se jih še veliko število. Tujsko-prometno društvo je brez dvoma tisto, ki prinaša v gmotnem oziru Šk. Loka največ koristi. Zato se tembolj čudimo, kako more biti deležno tako majhnega zanimanja s strani širše javnosti.

RADOVLJICA

Gospod dr. Albin Šmajd je po zadnjih zelo vidnih uspehih sodeč plodonosno dovršil svojo visoko misijo v

Radovljici. Gospod odvetnik je namreč zadnjo soboto zelo radevolje dajal pravne nauke neki kranjski trafik in prav skrbno poučeval, da „Sobote“ — seveda če je res konfiscirana! — nikakor ne sme prodajati, ker sledi sicer zelo občutna kazen. Za res dobrohotno reklamo se g. doktorju najvljudneje zahvaljujemo, svetujemo pa da še enkrat po Radovljici natančneje pogleda, ker najbrže tam le ne bo „vse tako naše“ kakor se njemu zdi!

TRŽIČ

Pregled vseh motornih vozil, ki služijo javnemu prometu (avtobusov in avtotaksijev) se bo vršil za drugo polletje 1938 dne 12. julija 1938 od pol 14 do 15 ure v Trziču na trgu pred pošto. — Ob tej priliki se bodo pregledala še vsa za leto 1938 nepregledana motorna vozila, ki se uporabljajo za zasebno rabo ali prevoz tovorov. Sreski načelnik

ST. VID NAD LJUBLJANO

Pred par dnevi smo položili k večnemu počitku tukjšnjega duhovnika g. Kogej. Pogreb je pričal, kako priljubljen je bil pokojnik pri ljudeh. Bil je vzoren poštenjak, vseskozi demokrat in ni nikoli svojega položaja izrabljal v kakršneoli namene, ki bi bili v nasprotju z njegovo vestjo in nauki katoliške cerkve.

Francozi so se vrnili takoj po zaključku mlad. tabora v svojo domovino. Če bi ostali še nekaj časa pri nas, bi gotovo pol St. Vida znalo francoski: vlasti dekleta so se izkazale kot prave prijateljice zavezniških Francozov.

Slavna cesta Ljubljana — Kranj je v zadnjem stadiju svojega razvoja, v stadiju namreč, ko se lahko kolesar pripelje iz Ljubljane v Tacen brez neposredne življenske nevarnosti. Kdaj bo ta zadnji stadij zaključen s slovesno otvoritvijo, nam še ni znano.

S. K. Kranj I.
proti
S. K. Kranj jun.
v nedeljo 10. julija
ob 6 uri pop.